

Handläggare: Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928

Till
Kulturnämnden

KuN 2013-09-24
Nr 8

Remissvar av motion (2013:55) från Ann Mari Engel och Sebastian Wiklund (båda V) om satsning på samlingslokaler och mötesplatser som en del av yttrandefriheten i staden

Förslag till beslut

1. Remissvaret godkänns.
2. Kulturnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Sammanfattning

Detta är ett gemensamt remissvar av kulturförvaltningen och Stockholms stadsarkiv. Motionen föreslår satsningar på samlingslokaler och mötesplatser i syfte att stärka yttrandefriheten i staden. Bland förslagen märks etablering av minst en samlingslokal i varje stadsdelsområde, att staden aktivt använder sitt fastighetsinnehav för att skapa flera mötesplatser, en ny princip för hyressättning av samlingslokaler i stadens ägo, samt att kulturförvaltningens bidragssystem ses över.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet redogör i sitt svar för det nuvarande stödets utformning och inriktning. Förvaltningarna pekar också på att kulturförvaltningen i mars 2013 lagt fram en översyn av stödet till de lokalförvaltande organisationerna som ska resultera i ett förslag till nya riktlinjer under hösten 2013. När det gäller övriga sakfrågor så anser inte förvaltningarna att samlingslokalernas närvaro i stadsdelarna behöver regleras på det sätt som motionärerna föreslår eller att frågan behöver utredas. Förvaltningarna ser i likhet med motionärerna problem med stora framtida hyresökningar och välkomnar en gemensam hyresprincip för de kommunala hyresvärdarna som beaktar detta.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Lennart Ploom
Stadsarkivarie

Patrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Motion av från Ann Mari Engel (V) och Sebastian Wiklund (V) av den 10 juni 2013.

UTLÅTANDE

Motionen

Motionärerna föreslår:

- Att staden skyndsamt utreder möjligheten att etablera minst en samlingslokal i varje stadsdelsområde
- Att staden aktivt använder sitt fastighetsbestånd för att skapa flera möteslokaler och samlingsplatser
- Att en ny princip etableras för hyressättningen av samlingslokaler i stadens ägo och att denna inte baseras på marknadstänkande
- Att bidragssystemet och intäktskravet för samlingslokalerna ses över så att man möjliggör för föreningar och grupper att hyra lokaler till överkomligt pris eller nolltaxa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturförvaltningens kulturstrategiska stab.

Inledning

Motionen tar upp viktiga frågor som handlar om de kommunalt stödda samlingslokalernas framtida verksamhetsförutsättningar. Några av förslagen har direkt koppling till det nuvarande stödsystemets utformning medan vissa berör andra nämnder och förvaltningar. Förvaltningarna lämnar i ärendet främst synpunkter på de förslag som ligger inom kulturnämndens ansvarsområde.

Kulturnämnden godkände i mars 2013 en av kulturförvaltningen genomförd översyn av samlingslokaler och hemgårdar och beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att föreslå nya riktlinjer för stödet till lokalförvaltande organisationer. Flera av motionens frågor tas upp i översynen och kommer att beaktas i arbetet med det nya stödsystemet. Översynen bifogas detta remissvar.

Bakgrund

Det nuvarande stödets inriktning och utformning

De allmänna samlingslokalerna är byggstenar i en infrastruktur för lokal demokrati, folkbildning, möten, fest och kulturaktiviteter. Mer än hälften av dem har egen programverksamhet med teater, konserter, film, allsång, konst- och fotoutställningar och fungerar som lokala kulturhus.

Ansvar för fördelning av stöd till samlingslokaler och hemgårdar överfördes 2002 från idrottsnämnden till kulturnämnden. Stödet som är uppdelat i grundbidrag, kompensationsbidrag och kulturbidrag uppgår 2013 till ca 26 miljoner kronor varav drygt 17 miljoner kronor till samlingslokaler. Grundbidraget utgör den största delen av det totala stödet och motsvarar cirka åttio procent av stödutrymmet medan kompensationsbidraget och kulturbidraget utgör cirka tio procent vardera.

Grundbidraget baseras på lokalkostnad, servicegrad, nyttjandegrad och självfinansiering. Kompensationsbidraget beräknas efter antalet upplåtta timmar till avgiftsbefriade nolltaxegrupper och samlingslokalerna ersätts med 50 kr per timme för denna upplåtelse. Kulturbidraget utgår från omfattning och inriktning på konst- och kulturaktiviteter som strävar efter att nå fler besökare och angelägna målgrupper.

Spridningen av samlingslokaler och hemgårdar i stadsdelarna

Det finns kommunalt stödda samlingslokaler och hemgårdar i 12 av stadens 14 stadsdelområden. Utbudet och efterfrågan av lokaler för uthyrning till föreningslivet varierar dock mellan lokalförvaltarna.

Samlingslokaler och hemgårdar. Antal och stödbelopp per stadsdel (tkr)

2013	Antal	Stöd tkr KuN
Rinkeby/Kista	4	3 731
Spånga/Tensta	3	1 512
Hässelby/Vällingby	1	766
Bromma	1	1 265
Kungsholmen	0	0
Norrmalm	1	2 051
Östermalm	2	2 387
Södermalm	6	7 399
Enskede/Årsta/Vantör	2	2 245
Skarpnäck	1	1 321
Farsta	1	469

Älvsjö	0	0
Hägersten/Liljeholmen	2	1 955
Skärholmen	1	447
SUMMA	25	25 548

Samlingslokalernas lokalkostnader

Den egna lokalhyran är en avgörande kostnad för samlingslokaler och hemgårdar och utgör den faktor som mest påverkar storleken på grundbidraget. Det kommunala stödets andel av hyreskostnaden uppgick 2011 i genomsnitt till 106 procent för samlingslokaler medan motsvarande andel för hemgårdarna var 91 procent. Stockholms stad är genom fastighetskontoret och de kommunala fastighetsbolagen hyresvärd för 19 av de 25 lokalförvaltande organisationerna.

Enligt uppgifter från de lokalförvaltande organisationerna kommer hyrorna till de kommunala värdarna att öka med i genomsnitt drygt 1 procent under 2013. Denna måttliga genomsnittliga ökning förklaras av att flera föreningar står inför oförändrade lokalkostnader och att Tensta Träff kommer att få en kraftig hyresreduktion detta år. Några föreningar räknar samtidigt med hyresökningar på mellan 5 och 15 procent.

Den lag (Lag 2010:879 om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag) som trädde i kraft den 1 januari 2011 anger att kommunala bolag ska bedriva sin verksamhet ”enligt affärsmässiga principer”. Som en följd av den nya lagen har Stadsholmens styrelse fattat beslut om att till 2016 anpassa hyrorna till den reella förvaltningskostnaden. Tillkomsten av den nya lagen gör det sannolikt att även andra kommunala förvaltare kommer att marknadsanpassa hyrorna i takt med att nuvarande hyreskontrakt löper ut.

Självfinansiering

Stödsystemet är utformat för att uppmuntra ökad självfinansiering. De egna intäktsmöjligheterna utgörs till exempel av uthyrning till konferenser och fester, försäljning, erhållna medel ur fonder och stiftelser samt uppdrag från stadsdelsnämnderna. Självfinansieringsgraden har totalt sett ökat för samlingslokaler och hemgårdar sedan det nya stödsystemet infördes 2007 vilket innebär att de egna intäkterna i genomsnitt svarar för 60 procent av de samlade intäkterna. Skillnaderna mellan de olika verksamheterna är emellertid stor. En del samlingslokaler är fortfarande mycket bidragsberoende medan andra kan driva verksamheten med i huvudsak egna intäkter.

Förvaltningarnas synpunkter på motionens förslag

Utredning om att etablera minst en samlingslokal i varje stadsdelsområde

Även om samlingslokalerna fyller en viktig funktion som lokala mötesplatser så anser förvaltningarna inte att deras närvaro i stadsdelarna behöver regleras på det sätt som motionärerna föreslår eller att frågan behöver utredas. Spridningen över staden är relativt jämn och nya samlingslokaler bör uppstå där efterfrågan och behoven är som störst. De nya riktlinjer som kulturförvaltningen arbetar fram kommer att innehålla incitament för att ta in nya samlingslokaler i stödsystemet utifrån dessa kriterier.

Ny princip för hyressättning

Förvaltningarna ser problem med de stora framtida hyresökningar som de kommunala fastighetsbolagen aviserat för samlingslokalerna. Kraftigt höjda hyror kommer att innebära ytterligare generella påfrestningar på samlingslokalernas ekonomi och sämre möjligheter till upplåtelse till 0-taxegrupper genom betydligt större intäktskrav för lokalhållarna.

Samlingslokalernas hyressättning är en fråga för fastighetsnämnden och de kommunala fastighetsbolagens styrelser och förvaltningarna välkomnar en gemensam hyresprincip som beaktar ovanstående effekter. Samtidigt är det uppenbart att fortsatt ökade hyreskostnader behöver mötas av öknings av såväl samlingslokalernas egna intäkter som offentliga stöd om det nuvarande lokal- och verksamhetsutbudet ska kunna bibehållas och utvecklas.

Översyn av bidragssystemet

Kulturförvaltningen har ett uppdrag av kulturnämnden att under hösten 2013 arbeta fram ett förslag till nytt bidragssystem för samlingslokaler och hemgårdar. Flera av de frågor som motionen lyfter kommer att övervägas i detta arbete. Det gäller till exempel 0-taxeföreningarnas tillgång till lokaler men även hyressättningen för föreningslivet i stort relaterat till lokalhållarnas ekonomiska situation. Även ett framtida stödsystem kommer att innehålla intäktskrav och ett nytt stödsystem bör enligt förvaltningarna premiera verksamheter som når fler besökare och deltagare, utvecklar arrangörskapet och skapar nya intäkter. Förmågan till egenfinansiering bör premieras och stödet bygga på lokalhållarens hela verksamhet, inklusive dess sociala betydelse.

Bilaga

Motion av Ann Mari Engel och Sebastian Wiklund (båda V)